שלח תשפ״ג

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה״צ רבי יצחק לעזער שליט״א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא״ש

גיליון שס״ב

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חַסְדֵי ה׳ יִתְבָּרַךְ, אֲנַחְנוּ אוֹחֲזִים בְּפָרָשַׁת **שְׁלַח**, וְהִיא פָּרָשָׁה יְסוֹדִית בְּקִיּוּם עַם יִשְׂרָאֵל בְּמֶשֶׁךְ כָּל שְׁנוֹת גָּלוּתָם, כִּי בְּפָרָשָׁה זוֹ מִתְגַּלֶּה בְּעֶצֶם הַתַּכְלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה, וּכְדִבְרֵי רַשְׁ״י עַל הַפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, א): **״בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ״: ׳לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא מֵ״הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם״, שֶׁהִיא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ יִשְׂרָאֵל, וּמַה טַּעַם פָּתַח בְּ״בְּרֵאשִׁית״? מִשּׁוּם ״כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם״** (תְּהִלִּים קיא, ו), **שֶׁאִם יֹאמְרוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל, לִסְטִים אַתֶּם, שֶׁכְּבַשְׁתֶּם אַרְצוֹת שִׁבְעָה גּוֹיִם, הֵם אוֹמְרִים לָהֶם, כָּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא, הוּא בְּרָאָהּ וְנָתְנָהּ לַאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינָיו, בִּרְצוֹנוֹ נְתָנָהּ לָהֶם, וּבִרְצוֹנוֹ נְטָלָהּ מֵהֶם וְנָתְנָהּ לָנוּ׳.**

סִכּוּם דִּבְרֵי רַשְׁ״י[א]: לִפְנֵי הַכֹּל צְרִיכִים לָדַעַת מִי הַבַּעַל הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל יְדֵי זֶה מְבָרְרִים לְמִי שַׁיֶּכֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִיהוּ הָעָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁקִּבֵּל אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא יְכוֹלִים אֻמּוֹת הָעוֹלָם לָבוֹא בִּטְעָנוֹת עַל כָּךְ, כִּי אָכֵן הֵם הָיוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זְמַן מְמֻשָּׁךְ, אֲבָל אַחַר כָּךְ נִטְלָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּנְתָנָהּ לְעַם יִשְׂרָאֵל.

כָּל זֶה מַתְחִיל מִ**״בְּרֵאשִׁית״**; בַּמִּלָּה ״בְּרֵאשִׁית״ כָּלוּל הַכֹּל – כָּל הַבְּרִיאָה, כָּל הַתּוֹרָה. חֲרֵי ׳בְּרֵאשִׁית׳ זֶה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם (אָבוֹת ה, א וּמְפָרְשִׁים שָׁם), וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא כָּתוּב בְּזֶה בְּפֵרוּשׁ ״וַיֹּאמֶר״, אֲבָל בְּ״בְּרֵאשִׁית״ כָּלוּל הַכֹּל!

וְזֶה הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁהַתּוֹרָה מְגַלָּה לָנוּ: יֵשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְזֶה שַׁיָּךְ לְעַם יִשְׂרָאֵל.

אִם זֶה כָּל כָּךְ חָשׁוּב, סִימָן שֶׁקְּדֻשַּׁת עַם יִשְׂרָאֵל הִיא אַחְדוּת אַחַת עִם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

רֹב בְּנֵי אָדָם לֹא מִסְתַּכְּלִים עַל הַחֲשִׁיבוּת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָכֵן הֵם אוֹמְרִים שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא ״אֶרֶץ קְדוֹשָׁה״... וְהוּא אוֹמֵר ״אֲנִי יִשְׂרָאֵלִי״, וְתוּ לֹא... **אֲבָל זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִזֶּה! אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה אַחְדוּת אַחַת עִם עַם יִשְׂרָאֵל!**

מִי שֶׁזּוֹכֶה לִטְעֹם וּלְהָבִין קְצָת מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא כְּבָר יָבִין אֶת זֶה בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי... הוּא יָבִין אֵיךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נוֹתֶנֶת בָּנוּ חִיּוּת, וּכְמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ בִּתְחִלַּת דְּבָרֵינוּ: **הַקִּיּוּם שֶׁלָּנוּ בְּכָל שְׁנוֹת גָּלוּתֵנוּ – אֲפִלּוּ**

[א] רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן רכג), שֶׁרַשְׁ״י הוּא אָחִיהָ שֶׁל הַתּוֹרָה.

שֶׁלֹּא הָיִינוּ מַמָּשׁ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל הַזְּמַן, כִּי "מִפָּנֵי חַטָּאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ" – הוּא הַקֶּשֶׁר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיִינוּ מְיַחֲלִים תָּמִיד לַחֲזֹר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

יָדוּעַ, שֶׁמֵּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֻשְׁתַּת הָעוֹלָם, הַיְנוּ מֵאֶבֶן הַשְּׁתִיָּה שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם (יוֹמָא נד:), מִשָּׁם הָיְתָה תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, וְאִם זוֹ הַהַתְחָלָה שֶׁל הַבְּרִיאָה – הֵן פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, וְהֵן בְּפֹעַל מַמָּשׁ שֶׁהַהַתְחָלָה שֶׁל הַבְּרִיאָה הָיְתָה מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה – אֲזַי הַכֹּל כָּלוּל בְּתוֹכוֹ, כִּי כָּל מַה שֶּׁבָּא אַחַר כָּךְ כָּלוּל בַּהַתְחָלָה, בְּחִינַת "סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה", כְּשֶׁמַּתְחִילִים אֵיזֶה עִנְיָן – הַכֹּל כָּלוּל בְּהַתְחָלָתוֹ.

[וּכְמוֹ אֵצֶל אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁבּוֹ הָיוּ כְּלוּלִים כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת – עַד הַיּוֹם הַזֶּה (כְּדְאִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וּמְבֹאָר בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים), וְעַל כֵּן עַד הַיּוֹם אֲנַחְנוּ עֲסוּקִים בַּתִּקּוּן שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, כִּי אִם הָיָה בַּהַתְחָלָה אֵיזֶה חִסָּרוֹן וּפְגָם – מוּטָל עָלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת זֶה].

הַכְּלָל, קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זוֹ קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה הַהוֹלֶכֶת בְּיַחַד עִם עַם יִשְׂרָאֵל.

וּמִי לָנוּ יוֹתֵר מֻרְגָּשׁ לָנוּ אֶת זֶה בְּצוּרָה כָּזֹאת נִפְלָאָה! מִי שֶׁלּוֹמֵד וּמַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ – לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, סֵפֶר הַמִּדּוֹת, סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן – רוֹאֶה שֶׁרַבֵּנוּ כָּלוּל לְגַמְרֵי מִזֶּה, וְהוּא זֶה שֶׁגָּלָה לָנוּ מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאֵיךְ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים **לִחְיוֹת** עִם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! לֹא רַק שֶׁנּוֹלַדְתָּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁאַתָּה גָּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, **זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִזֶּה... זֶה כָּל קִיּוּם וּמַהוּת הָאָדָם!**

נַתְחִיל עִם הַמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁבּוֹ רַבֵּנוּ מְדַבֵּר מִזֶּה בְּאֹפֶן גָּלוּי וּפָתוּחַ: לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז', שָׁם רַבֵּנוּ מַתְחִיל לִבְנוֹת כָּל הַבִּנְיָן שֶׁבְּתוֹרָה זוֹ, וּמַתְחִיל רַבֵּנוּ לוֹמַר: **"עִקַּר הַגְּלוּת אֵינוֹ אֶלָּא בִּשְׁבִיל חֶסְרוֹן אֱמוּנָה"**, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה – זוֹ הַגְּאֻלָּה, וְזֶה עִנְיַן הַתְּפִלָּה וְכוּ', וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ: **"וְעִקַּר אֱמוּנָה, בְּחִינַת תְּפִלָּה, בְּחִינַת נְפָשִׁים, אֵינוֹ אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (תְּהִלִּים ל"ז): **"שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה". וְשָׁם עִקַּר עֲלִיּוֹת הַתְּפִלּוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב** (בְּרֵאשִׁית כ"ח): "זֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם"; הַיְנוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁבָּהּ מְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, וְשָׁם הִיא אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה, וּבָהּ הַתְחָלַת הַכֹּל כַּנַּ"ל.

בֵּאוּר הָעִנְיָן: כְּתִיב (תְּהִלִּים קיט, פו) **"כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֱמוּנָה"** – הַכֹּל זֶה אֱמוּנָה, וֶאֱמוּנָה הִיא קֶשֶׁר יָשִׁיר לִתְפִלָּה, וּכְדִבְרֵי רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב, סִימָן מד; סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סְעִיף י): **"הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם"** – כְּפִי שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל, כְּפִי שֶׁהוּא מְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, כֵּן הוּא זוֹכֶה לֶאֱמוּנָה!

וְהָאֱמוּנָה הִיא קִיּוּם הָאָדָם; אֵיךְ אָדָם מִתְקַיֵּם? כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוּא יוֹדֵעַ **"מִי מְחַיֶּה, מְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אוֹתִי? הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!"...**

וְהַמָּקוֹם שֶׁל גִּלּוּי הָאֱמוּנָה וְהַתְּפִלָּה – אוֹמֵר רַבֵּנוּ – הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

עַתָּה נַעֲבֹר בִּדְבָרֵינוּ לְדָבָר מְאֹד מְעַנְיֵן, שֶׁצְּרִיכִים זְכוּת לְהִתְבּוֹנֵן בָּזֶה וּלְהָבִין זֹאת: אֲנַחְנוּ מְסַיְּמִים אַרְבָּעָה תְּפִלּוֹת בְּכָל יוֹם עִם תְּפִלַּת "עָלֵינוּ" [ג' פְּעָמִים אַחַר ג' הַתְּפִלּוֹת, וְהַפַּעַם הָרְבִיעִית אַחַר תִּקּוּן חֲצוֹת, שֶׁמְּנָהֲגֵנוּ

גם אָז לוֹמַר "עָלֵינוּ", כִּי בְּשֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהִדְפִּים אֶת הַסִּדּוּר וּבוֹ הַתִּקּוּן חֲצוֹת, בְּסוֹף סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת מוֹהֲרָא"שׁ הוֹסִיף אֶת הַמִּלִּים "חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה נוֹהֲגִים לוֹמַר כָּאן עָלֵינוּ" (אוּלַי זֶה מוֹפִיעַ גַּם בְּמָקוֹם אַחֵר, אֲבָל אֲנַחְנוּ לָמַדְנוּ שֶׁזֶּה מוֹפִיעַ בְּסִדּוּר "עֵת רָצוֹן"!), נִמְצָא אִם כֵּן שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אַרְבַּע תְּפִלּוֹת בַּיּוֹם שֶׁמְּסַיְּמִים אוֹתָן עִם תְּפִלַּת "עָלֵינוּ".

נְרַעֲנֵן אֶת הַזִּכָּרוֹן שֶׁלָּנוּ: מִי תִּקֵּן אֶת תְּפִלַּת "עָלֵינוּ"? יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן; כְּשֶׁנִּכְנַס יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא תִּקֵּן אֶת תְּפִלַּת "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ", נִמְצָא אֲפוּא שֶׁתְּפִלַּת "עָלֵינוּ" הִיא תְּפִלָּה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! הִנֵּה הִתְפַּלַּלְנוּ אֶת כָּל הַתְּפִלָּה – מִ"מַה טֹּבוּ", קְרְבָּנוֹת, פְּסוּקֵי דְזִמְרָה, בִּרְכוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, וְהַסִּיּוּם שֶׁל הַתְּפִלָּה הוּא "**עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל**"...

הָבָה וְנִתְבּוֹנֵן בִּתְפִלָּה זוֹ: "**עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל**" – אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְשַׁבֵּחַ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אֲדוֹן הַכֹּל, "**לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית**" – מִלִּים אֵלּוּ מוּבָנוֹת מְאֹד עַל פִּי דִּבֻּרֵינוּ לְעֵיל. דְּהִנֵּה לִכְאוֹרָה, מַדּוּעַ נִכְנָם פֹּה עִנְיָן שֶׁל "בְּרֵאשִׁית"? עַל פִּי הָאָמוּר מוּבָן שַׁפִּיר, כִּי הֲרֵי "בְּרֵאשִׁית" מְסַמֵּל אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכָאָמוּר יְהוֹשֻׁעַ תִּקֵּן תְּפִלָּה זוֹ בְּעֵת שֶׁנִּכְנַס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

כָּל הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם הָיְתָה כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי, וּמִיָּד לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם הוּא הַמָּקוֹם הָאָמִתִּי שֶׁל קִיּוּם הַמִּצְוֹות, כִּי זוֹ הָיְתָה כָּל הַכַּוָּנָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַכְנִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁם יָקִימוּ מִצְוֹתָיו, וְכִלְשׁוֹן הַמִּדְרָשׁ: "נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַחֲבִיבָה עָלַי, לָעָם הֶחָבִיב עָלַי", וְנִכְנָסִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹות הַתּוֹרָה... וּבֶאֱמֶת, קִיּוּם מִצְוֹות רַבּוֹת שַׁיָּךְ רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ הֲמוֹן מִצְוֹות הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַיְּמָן בְּחוּץ לָאָרֶץ, אָז אַפִלּוּ בַּמִּצְיאוּת קִיּוּם הַמִּצְוֹות הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְזֹאת אֲנוּ מוֹצְאִים בַּלָּשׁוֹן שֶׁל תְּפִלַּת "עָלֵינוּ", שֶׁתִּקְנוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים לוֹמַר – עַל פִּי הַתַּקָּנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁיְּהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן תִּקֵּן לָנוּ.

וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, שֶׁהוּא הָיָה הַתַּלְמִיד הָאֲמִתִּי שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, יֵשׁ לוֹ קֶשֶׁר גָּדוֹל לְפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, כִּי הוּא הָיָה אֶחָד מֵהַמְרַגְּלִים – יַחַד עִם כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה, הֵם הָיוּ הַיְחִידִים שֶׁהֶחֱזִיקוּ מַעֲמָד, וְהֵם בֶּאֱמֶת הִכִּירוּ מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהִתְנַגְּדוּ מְאֹד לְכָל דִּבְרֵי שְׁאָר הַמְרַגְּלִים, וְהֵם הִפְסִיקוּ אֶת דִּבָּתָם רָעָה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּכָל שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים; הַמְרַגְּלִים גָּרְמוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת – שֶׁל ט' בְּאָב, שֶׁאָז הָיָה חֻרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל בְּלִי יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה שֶׁלָּחֲמוּ בְּזֶה, הָיָה – כַּמּוּבָן – הַרְבֵּה יוֹתֵר גָּרוּעַ, רַחֲמָנָא לִיצְלָן...

וּלְבַסּוֹף, אַחַר אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁהָיְתָה הַגְּזֵרָה הַמּוּבֵאת בְּפַרְשָׁתֵן "**יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה**" – שֶׁהֻצְרְכוּ לְהִסְתּוֹבֵב בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, בִּגְלַל שֶׁהֵם סֵרְבוּ לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אַף עַל פִּי כֵן יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן זָכָה לְהַכְנִיס וּלְהַכְנִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִיָּד הוּא תִּקֵּן תְּפִלָּה זוֹ – "**עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית**" – '**בְּרֵאשִׁית**' דַּיְקָא, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמֵר רַשִׁ"י דִּלְעֵיל עַל הַפָּסוּק

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים" וְגוֹ', שֶׁזֶּה עִנְיָן שֶׁל **"כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ לָתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם"** – בָּזֶה אֲנַחְנוּ מְנַצְּחִים אֶת אֻמּוֹת הָעוֹלָם, כִּי הֵם טוֹעֲנִים "מָה אַתֶּם מְיֻחָסִים יוֹתֵר מֵאִתָּנוּ? זֶה שֶׁלָּנוּ... גַּרְנוּ שָׁם עוֹד לִפְנֵי שֶׁהִגַּעְתֶּם"... כָּךְ טַעֲנוּ כָּל שִׁבְעַת [עֲשֶׂרֶת] הָאֻמּוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם: "מָה הִגַּעְתֶּם פִּתְאוֹם?!" **הִגַּעְנוּ פִּתְאוֹם כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּבָר דָּאַג בִּתְחִלַּת הַבְּרִיאָה שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!** שֶׁזֶּה מַה שֶּׁמַּמְשִׁיכִים שָׁם בִּתְפִלַּת "עָלֵינוּ": **"שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה".**

וּמַמְשִׁיכִים וְאוֹמְרִים: **"שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק"** וְכוּ', **"וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ"** – שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ בַּתּוֹרָה זוֹ, שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה הַמָּקוֹם שֶׁל אֱמוּנָה! **בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִתְגַּלֶּה אֱמוּנָה – "שִׁכְּנִי אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה"! הָאֱמוּנָה מֻשְׁרֶשֶׁת בְּתוֹךְ נִשְׁמִיּוּת הָאָרֶץ!**

אֲבָל הַדָּבָר הַזֶּה יָכוֹל לְהִוָּצֵר רַק כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ אֱמוּנָה, הוּא נִמְצָא כָּאן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּדֵי בֶּאֱמֶת לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה! הוּא מֵבִין שֶׁזֶּה לֹא סְתָם – "אֲנִי יְשֵׁנָה"... **אֲנִי קָשׁוּר לֶאֱמוּנָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!** הוּא מֵבִין הֵיטֵב דִּבְרֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן בִּתְפִלָּתוֹ: **"שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת"** – אֲנַחְנוּ לֹא גּוֹיִם בָּ"ה, וַאֲנַחְנוּ לֹא **"כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה"** – כְּאוֹתָם הַגּוֹיִם שֶׁאוּלַי בֶּאֱמֶת גָּרוּ כָּאן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא הָיְתָה לָהֶם שׁוּם קֶשֶׁר וְשַׁיְכוּת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...

הָיָה סוֹדוֹת הַבְּרִיאָה לָמָּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת מְקוֹדָּם בְּיַד אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ – הֵם יָצְאוּ; רַבֵּנוּ פַּעַם אָמַר עַל אַחַת מִנְּסִיעוֹתָיו – לָמָּה הִסְתּוֹבֵב בְּכַמָּה עֲיָרוֹת שׁוֹנוֹת: **מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לָמָּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת מְקוֹדָּם בְּיַד אֻמּוֹת הָעוֹלָם וְכוּ', יָבִין לָמָּה הֻצְרַכְתִּי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַפְּעוּלּוֹת הַלָּלוּ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הָאֵלּוּ עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...**

אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵעַצְמָם מְסִירוּת נַפְשׁוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ לְהַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִתְחִיל אֵצֶל רַבֵּנוּ עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, עַד שֶׁהוּא אָמַר שֶׁהוּא מִתְבַּיֵּשׁ עִם הַתּוֹרוֹת שֶׁאָמַר לִפְנֵי שֶׁהִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל... כִּי אָז כְּבָר הִתְחִיל עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי! רַבֵּנוּ הִגִּיעַ תְּחִלָּה לְחֵיפָה, וְשָׁם הָיָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָז הוּא הִשִּׂיג אֶת כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה – לִהְיוֹת אָצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבָּזֶה תָּלוּי תִּקּוּן הַבְּרִיאָה וְכוּ'.

וּבָזֶה רַבִּים שׁוֹאֲלִים: "לָמָּה רַבֵּנוּ לֹא נִשְׁאַר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?" אֵלּוּ עִנְיָנִים שֶׁאֵין לָנוּ מֻשָּׂג בָּהֶם! אִיתָא בְּפֵרוּשׁ בְּחַיֵּי מוֹהַר"ן (סִימָן קנו): **"אָמַר הַמָּקוֹם שֶׁלִּי הוּא רַק אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מַה שֶּׁאֲנִי נוֹסֵעַ אֲנִי נוֹסֵעַ רַק לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּלְפִי שָׁעָה אֲנִי רוֹעֶה בִּבְּרֶסְלֶב וְכַיּוֹצֵא";** כַּלָּשׁוֹן הַמּוּבָאת בִּדְבְרֵי רַבִּי אַבְרָהָם בַּ"ר נַחְמָן (בְּאוֹר הַלִּקּוּטִים עַל תּוֹרָה קנה): **"כָּל אֲשֶׁר יָצָא מִשָּׁם לֹא הָיְתָה זוֹלַת עַל דַּעַת לַחֲזֹר וְלָבֹא לְשָׁם עִם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְּכֻרָּחִים לְכָל זֶה, וְלֹא לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּחוּץ לָאָרֶץ בִּתְמִידוּת"** וְכוּ', **"וּבְחַיֵּי מוֹהַר"ן בְּסִפּוּר נְסִיעָתוֹ לְנָאוּוּרִיטְשׁ, שֶׁלִּפְעָמִים לְבַד הוּא רוֹעֶה**

בִּבְרִסְלֶב וּשְׁאָר מְקוֹמוֹת, אֲבָל מִקּוֹמוֹ הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי הוּא בְּאַרְצוֹ וְעִירוֹ לְבַד וְכוּ' וְכוּ'".

וְרַבֵּנוּ קִשֵּׁר אוֹתָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, רַבֵּנוּ גִּלָּה לָנוּ מַה זֶּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! רַבֵּנוּ גִּלָּה לָנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן קטז) שֶׁקִּבְרֵי הַצַּדִּיקִים בַּחוּץ לארץ קְדוֹשִׁים בִּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְרַבֵּנוּ אָמְנָם דִּבֵּר אָז מִקֶּבֶר הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ, אֲבָל מוּבָן מֵאֵלָיו שֶׁזֶּה הַקֶּבֶר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּאוּמָן, וּכְמוֹ שֶׁמַּזְכִּיר רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה ס"א אֶת עִנְיַן "אֶבֶן שְׁתִיָּה", שֶׁזֶּה הַצַּדִּיקִים וְכוּ', וְרַבֵּנוּ דִּבֵּר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

זֶה, כַּמּוּבָן, רָזֵי נִסְתָּרוֹת הַבְּרִיאָה לָמָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת דָּבָר כָּזֶה בְּחוּץ לָאָרֶץ, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ קָבוּר בְּחוּץ לָאָרֶץ... **אֲבָל הוּא שָׁלַח אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן תַּלְמִידוֹ לְהַנְחִיל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּלְהַכְנִיס אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!**

וַאֲנַחְנוּ מְסַיְּמִים אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת עִם דָּבָר זֶה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "**עֲלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ**" – אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךָ! עַל מָה? שֶׁהִנְחַלְתָּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! וְלֹא עָשָׂנוּ "כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת", וְזָכִינוּ "שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים" – מִכָּל הַגּוֹיִים, שֶׁהֵם אֲחוּזִים בַּעֲבוֹדָה זָרָה וְכָל הַשְּׁטוּיוֹת שֶׁלָּהֶם, "**וְאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא**" – שֶׁזּוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה; **מַזְכִּירִים אֶת זֶה אַחַר כָּל תְּפִלָּה!**

זָכִינוּ לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, חֲצוֹת, וְהַסִּיּוּם הוּא עִם "**עֲלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל**", מְסַיְּמִים עִם הַתְּפִלָּה שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, שֶׁהוּא זֶה שֶׁהָיָה חָזָק בְּהִתְקַשְּׁרוּתוֹ לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ – הָרַבִּי שֶׁלּוֹ, שֶׁבְּעֶצֶם הָרַבִּי שֶׁלּוֹ נִשְׁאַר בְּחוּץ לָאָרֶץ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה קָבוּר בְּחוּץ לָאָרֶץ בְּהַר נְבוֹ, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן נִכְנַס!

הוּא קִבֵּל אֶת בִּרְכַּת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "יְ"ה **יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים**" – אַתָּה תִּשָּׁאֵר חָזָק בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה: בֶּאֱמוּנָה בַּה' וּבֶאֱמוּנָה בַּצַּדִּיקִים, שֶׁזֶּה הוֹלֵךְ בְּיַחַד, בְּחִינַת (שְׁמוֹת יד, לא): "**וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ**", וְאַל תִּהְיֶה נִפְּתָּ עַל יְדֵי הַמְרַגְּלִים, שֶׁהֵם אָמְנָם בַּהַתְחָלָה הָיוּ צַדִּיקִים, וְכִדְאִיתָא בִּדְבְרֵי רַשְׁ"י (בַּמִּדְבָּר יג, ג): "**כֻּלָּם אֲנָשִׁים** – כָּל אֲנָשִׁים שֶׁבַּמִּקְרָא לָשׁוֹן חֲשִׁיבוּת, וְאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֵׁרִים הָיוּ", אֲבָל אַחַר כָּךְ קָרָה מַה שֶּׁקָּרָה...

הִנֵּה פָּרָשָׁתֵנוּ מַתְחִילָה בְּעִנְיַן דִּבְרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ "**שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים**", וְאוֹמֵר רַשְׁ"י: "**שְׁלַח לְךָ**. לְדַעְתְּךָ (סוֹטָה לד:), אֲנִי אֵינִי מְצַוֶּה לְךָ, אִם תִּרְצֶה שְׁלַח"; מָה הַבֵּאוּר בְּזֶה? בִּלְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קטז"ו, מַסְבִּיר רַבֵּנוּ עִנְיָן נִפְלָא מְאֹד.

[אַגַּב, בֵּין הַתּוֹרוֹת שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ הָיָה מַזְכִּיר בְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁנִים, וּבִפְרָט בַּשָּׁנִים הַקּוֹדְמוֹת – שֶׁזָּכִינוּ לִשְׁמֹעַ אֶת הַשִּׁעוּרִים, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהָעִנְיָן הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ בַּתּוֹרָה זוֹ, הָיָה הַכִּי רָגִיל עַל לְשׁוֹנוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא"שׁ; אִם תִּשְׁמְעוּ הַקְלָטוֹת מֵאָז, תִּשְׁמְעוּ כִּמְעַט בְּכָל הַקְלָטָה שֶׁמּוֹהֲרָא"שׁ מַזְכִּיר אֶת זֶה].

בְּתוֹרָה זוֹ מַתְחִיל רַבֵּנוּ לְדַבֵּר מִקְּדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין קְדֻשָּׁתָהּ נִרְאֵית לָאָדָם בְּעֵינָיו הַגַּשְׁמִיּוֹת, כִּי בְּחִיצוֹנִיּוּתָהּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא כְּכָל הָאֲרָצוֹת; פַּעַם הָיוּ מוֹכְרִים בְּחוּץ לָאָרֶץ "עָפָר לָבָן" מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל [גַּם הַיּוֹם יֵשׁ אֶת זֶה], וּבֶאֱמֶת יְכוֹלִים לְהָבִיא "עָפָר לָבָן" מִכָּל

הָאֲרָצוֹת... [לְבִיזְנֶעס זֶה טוֹב... יֵשׁ עָפָר לָבָן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָז מוֹכְרִים אֶת זֶה...], כִּי אִם אָדָם מִסְתַּכֵּל בְּהִסְתַּכְּלוּת גַּשְׁמִית בְּעֵין בְּשָׂרוֹ – אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא כְּכָל הָאֲרָצוֹת...

אֲבָל בִּפְנִימִיּוּת, אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה, וְהוּא מִסְתַּכֵּל קְצָת יוֹתֵר מֵהַמַּבָּט הַשִּׁטְחִי – אֵיךְ? כִּי הוּא לוֹמֵד תּוֹרָה, וְהוּא שׁוֹמֵעַ מִצַּדִּיקִים, וּבִפְרָט אֵיךְ שֶׁרַבֵּנוּ גִּלָּה בְּכָל כָּךְ הַרְבֵּה תּוֹרוֹת מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי... רַבֵּנוּ מֵבִיא בְּתוֹרָה זוֹ מֵהַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ רָקִיעַ אַחֵר מִשְּׁאָר הָאֲרָצוֹת, אַךְ כְּדֵי לִרְאוֹת רָקִיעַ אַחֵר צָרִיךְ עֵינַיִם קְדוֹשׁוֹת...

אֲבָל אֵיךְ מַתְחִילִים? עִם אֱמוּנָה! "אֲנִי מַאֲמִין"! אֲנִי מַאֲמִין שֶׁזֶּה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי! וּכְשֶׁאָדָם מַאֲמִין, אוֹמֵר רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב): **הַמַּאֲמִין רוֹאֶה אֶת זֶה בְּעֵינָיו;** בַּהַתְחָלָה זֶה בְּתוֹר 'אֱמוּנָה', אֲבָל אַחַר כָּךְ זֶה מְצִיאוּתִי וּמוּחָשִׁי, הוּא רוֹאֶה אֶת זֶה מַמָּשׁ!

וְכָךְ מַתְחִיל רַבֵּנוּ אֶת תּוֹרָה קט"ז זוֹ, שֶׁאֶת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא רוֹאִים בְּמַבָּט גַּשְׁמִי וְחִיצוֹנִי; הַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא שִׂיחָה שֶׁרַבִּי נָתָן כָּתַב, וְרַבֵּנוּ אָמְרָה אַחַר שֶׁהָיָה פֹּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְנִתְוַעֵד עִם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ פֹּה אָז – הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יַעֲקֹב שִׁמְשׁוֹן מִשִּׁפִּיטוֹבְקָא זי"ע, הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם קַאלִיסְקֶער זי"ע, הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדֶל מִוִּיטֶעבְּסְק זי"ע, וּשְׁאָר הַצַּדִּיקִים שֶׁעָלוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּעֲלִיָּה שֶׁהָיְתָה אָז, וְגָרוּ כָּאן, וְהֵם אָמְרוּ לְרַבֵּנוּ, שֶׁלִּפְנֵי הַגִּיעָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא יָכְלוּ לְתָאֵר מַעֲלוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת – שֶׁהִיא "אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ" וְכוּ', דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְכוּ', הֵם לֹא יָכְלוּ לְתָאֵר שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְשֶׁהִגִּיעוּ לְכָאן רָאוּ שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מְדִינָה כְּכָל הַמְּדִינוֹת... עָפָר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא כְּעָפָר כָּל הַמְּדִינוֹת, וְאֵין חִלּוּק כְּלָל...

אֲבָל כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְבּוֹנֵן וְלַחְשֹׁב "אֵיפֹה אֲנַחְנוּ? מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?"... אָז הֵחֵלּוּ לְהָבִין שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי... הֵבִינוּ שֶׁקְּדֻשָּׁה פְּנִימִית מִתְלַבֶּשֶׁת בִּלְבוּשׁ חִיצוֹנִי, אֲבָל מֵהַחִיצוֹנִיּוֹת אֵין שׁוּם רְאָיָה... אֶלָּא אַדְרַבָּה, לִפְעָמִים יָכוֹל לִהְיוֹת הַסְתָּרָה וּלְבוּשׁ שֶׁלֹּא יִתֵּן לָאָדָם לְהִסְתַּכֵּל מַה יֵּשׁ בִּפְנִים... הוּא יִמְשֹׁךְ אַחַר הַחִיצוֹנִיּוֹת, וְאָז הוּא מַפְסִיד אֶת כָּל הַמַּטָּנָה...

הַצַּדִּיקִים הִגִּיעוּ לְכָאן, וְהִתְחִילוּ לְהָבִין הֵיכָן הֵם, הִתְבּוֹנָנוּ מַהִי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאָז הֵבִינוּ מַה מֻּנָּח פֹּה... יֵשׁ מִכְתָּבִים שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מֶענְדֶל מִוִּיטֶעבְּסְק זי"ע שֶׁכָּתַב עַל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל [וְכֵן יֵשׁ סֵפֶר "פְּרִי הָאָרֶץ"], כָּל מִינֵי גִּלּוּיִים שֶׁצַּדִּיקִים זָכוּ לְקַבֵּל עַל קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

אוֹמֵר רַבֵּנוּ, שֶׁזֶּה יְסוֹד הַנִּצְרָךְ מְאֹד בְּכָל חַיֵּי הָאָדָם, שֶׁאָדָם יֵדַע שֶׁקְּדֻשָּׁה זֶה לֹא דָּבָר שֶׁרוֹאִים תָּמִיד מִבַּחוּץ, אֶלָּא אַדְרַבָּה, מִבַּחוּץ יָכוֹל לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד מַסְתָּר, וְרוֹאִים אֶת הַהֶפֶךְ מַמָּשׁ!

רַבֵּנוּ נוֹתֵן לָזֶה דֻּגְמָא (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן רמג) מֵהַמּוּבָא אֵצֶל כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ (יְחֶזְקֵאל ג, ה): **"כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים"**; וְלִכְאוֹרָה יִפָּלֵא, כָּל הַכְּתוּבִים – מִשְׁלֵי, קֹהֶלֶת וְכוּ' – מְלֵאִים בְּעִנְיְנֵי יִרְאַת שָׁמַיִם וְכוּ', וְשִׁיר

הַשִּׁירִים הוּא שִׁיר שֶׁל חֶשְׁק וְכוּ', וְלֹא רוֹאִים בּוֹ שׁוּם דָּבָר, וְדַוְקָא הוּא "קֹדֶשׁ קָדָשִׁים"? **בֵּן!** אוֹמֵר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: **"כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים"**; דַּוְקָא הֵיכָן שֶׁאַתָּה לֹא רוֹאֶה כְּלוּם, שָׁם הַקְּדֻשָּׁה הֲכִי גְּדוֹלָה!

אוֹמֵר פֹּה רַבֵּנוּ, שֶׁזֶּה יְסוֹד מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב, שֶׁאָדָם תָּמִיד יֵדַע: **מַה שֶּׁחָעַיִן רוֹאָה זֶה רַק 'חִצּוֹנִי מֵהַסְּפוּר', וְאוּלַי פְּחוֹת מֵזֶה... זֶה רַק לְבוּשׁ וְכִסּוּי; תַּחְתָּיו מֻנַּחַת קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה! וּכְכָל שֶׁאַתָּה רוֹאֶה פָּחוֹת מִלְּמַעְלָה – סִימָן שֶׁמִּתַּחְתָּיו יֶשְׁנָהּ קְדֻשָּׁה יוֹתֵר גְּבוֹהָה!**

מַמְשִׁיךְ רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה זוֹ וְאוֹמֵר, שֶׁיְּדִיעָה זוֹ נִצְרֶכֶת מְאֹד בְּעִנְיַן הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים, שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁצְּרִיכִים לְהַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק מִבַּחוּץ – הוּא עוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת מְשֻׁנּוֹת, הוּא צָרִיךְ לְהֶרְאוֹת שׁוֹנֶה לְגַמְרֵי וְכוּ', כָּךְ חוֹשְׁבִים הַרְבֵּה בְּנֵי אָדָם...

אֲבָל – אוֹמֵר רַבֵּנוּ – זֶה כְּלָל וּכְלָל לֹא כָּךְ! הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַצַּדִּיק זֶה עִנְיָן פְּנִימִי, שֶׁמִּבַּחוּץ נִרְאֶה בְּדִיּוּק כְּמוֹ כָּל בֶּן אָדָם, וּכְלִשּׁוֹן רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה זוֹ: "אִישׁ הַכָּשֵׁר – נִדְמֶה שֶׁהוֹלֵךְ עִם כָּרְכֻּשׁוֹת וְדַקִּין כְּמוֹ שְׁאָר בְּנֵי אָדָם, וְאַף עַל פִּי כֵן הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי"; הַפְּנִימִיּוּת, הָרוּחָנִיּוּת שֶׁלּוֹ, זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי...

וְאָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה – הוּא זוֹכֶה לְהַשִּׂיג אֶת זֶה, כִּי בִּלְי אֱמוּנָה – הוֹלֵךְ אַחַר עֵינָיו הַגַּשְׁמִיּוֹת, אִם רוֹאֶה אֶת הַדָּבָר – כֵּן, וְאִם לֹא רוֹאֵהוּ – לֹא, אֲבָל אֱמוּנָה נוֹתֶנֶת לָאָדָם מַבָּט פְּנִימִי: תַּחְשֹׁב רֶגַע! תִּתְבּוֹנֵן עַל הַפְּנִימִיּוּת שֶׁל הַדְּבָרִים!

מַהוּ 'לְהִסְתַּכֵּל עַל הַפְּנִימִיּוּת'? אֵצֶל צַדִּיק – תִּסְתַּכֵּל עַל הַדִּבּוּרִים, עַל הַסְּפָרִים, שֶׁזֶּה (מִשְׁלֵי ב, ו) **"מִפִּיו דַּעַת וּתְבוּנָה"** – אַתָּה מֵבִין אֶת הַפְּנִימִיּוּת מִמַּה שֶּׁיּוֹצֵא מִפִּיו, אוֹ מִכְּתָבָיו, שֶׁזֶּה גִּלּוּי שֶׁל פְּנִימִיּוּת, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קצב) שֶׁחָכְמָתוֹ וּפְנִימִיּוּת נַפְשׁוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הִיא בִּכְתָב יָדוֹ; בְּתוֹךְ סְפָרָיו יְכוֹלִים לְהַכִּירוֹ!

נִמְצָא אִם כֵּן, שֶׁרַבֵּנוּ מְקַשֵּׁר בְּתוֹרָה זוֹ אֶת קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עִם קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיק, כִּי שְׁנֵיהֶם עִנְיָן אֶחָד, אָדָם מַקְשֶׁה: "לָמָּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא קְדוֹשָׁה?" **לָמָּה הִיא קְדוֹשָׁה? תִּסְתַּכֵּל עַל הַצַּדִּיק! הַצַּדִּיק, לָמָּה הוּא קָדוֹשׁ? אֵיךְ רוֹאִים שֶׁהוּא קָדוֹשׁ? כִּי אַתָּה מַאֲמִין בּוֹ, שׁוֹמְעִים אֶת הַמֶּסֶר שֶׁהוּא מְשַׁדֵּר, הַלִּמּוּדִים שֶׁהוּא מְלַמֵּד, כָּךְ אַתָּה מֵבִין מִיהוּ הַצַּדִּיק; אוֹתוֹ דָּבָר עִם קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...**

וּבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַפְרִידָם! כִּי אָדָם שֶׁהוּא תָּמִיד מִסְתַּכֵּל בְּמַבָּט שִׁטְחִי, וּמִתְמַקֵּד עַל הַחִיצוֹנִיּוֹת, הוּא לֹא יָבִין אֶת הַצַּדִּיק, הוּא לֹא יָבִין מַהִי קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִמֵּילָא **אֵיפֹה הָאֱמוּנָה שֶׁלְּךָ?...**

אִם כֵּן, מְבֹאָר לָנוּ מְאֹד הַפָּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַפָּרָשָׁה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן"** – **"לְךָ"** דַּיְקָא, **"לְדַעְתְּךָ"** (רַשִׁ"י), דְּהַיְנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: אִם אַתָּה שׁוֹלֵחַ עַכְשָׁו אֲנָשִׁים לָתוּר אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶה יִהְיֶה **"לְדַעְתְּךָ"** – שֶׁהֵם יָבִינוּ שֶׁעַתָּה הֵם הוֹלְכִים בִּשְׁלִיחוּתְךָ, וְהֵם מְקָרְבִים אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת, וְהֵם יוֹדְעִים מַה זֶּה צַדִּיק! הֵם מְבִינִים מִי זֶה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ [כְּפִי הַשַּׂגָתָם]!

פַּעַם הָיָה אֶחָד שְׁדִבֵּר מֵהַשָּׁבָח שֶׁל רַבִּי נָתָן – שֶׁהוּא הָיָה צַדִּיק וְקָדוֹשׁ וְכוּ', וְהָיָה שָׁם אֵיזֶה אָדָם לֹא-חָכָם-גָּדוֹל, שֶׁהוּא הֵגִיב עַל זֶה: "מָה אַתָּה מְדַבֵּר אִתִּי מֵרַבִּי נָתָן? אֲנִי רָאִיתִי אוֹתוֹ אוֹכֵל אִטְרִיּוֹת עִם גְּבִינָה"... [בְּאִידִישׁ קוֹרִין זֹאת: "לָאקְשֶׁען מִיט קֵעז"; שֶׁזֶּה מַאֲכָל שֶׁרְגִילִין לְאוֹכְלוֹ, וְזֶה עֲדַיִן לֹא פְּיצָה... אוּלַי עַל פִּיצָה בֶּן אָדָם יַגִּיד שֶׁזֶּה מַאֲכָל מְגֻשָּׁם... **וּבֶאֱמֶת אֶת הַכֹּל יְכוֹלִים לְהַעֲלוֹת לַשָּׁמַיִם:** בַּיָּמִים הָהֵם, הַדָּבָר הֲכִי מְגֻשָּׁם הָיָה אִטְרִיּוֹת עִם גְּבִינָה], כָּךְ **אָמַר אוֹתוֹ אָדָם טִפֵּשׁ.**

הַתְּשׁוּבָה לְאוֹתוֹ אֶחָד הָיְתָה: **"מָה אַתָּה חוֹשֵׁב, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא אָכַל אִטְרִיּוֹת עִם גְּבִינָה?"...** מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה בֶּן אָדָם, וְהוּא גַּם כֵּן הָיָה אוֹכֵל. אָכֵן הוּא הָיָה מִבְּחַר הָאֱנוֹשִׁי, וְהִתְקַיֵּם אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לְלֹא אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, שֶׁאֵין לָנוּ בְּזֶה מֻשָּׂג, אֲבָל רֹב הַזְּמַן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה כָּאן בְּזֶה הָעוֹלָם – הוּא הָיָה נָשׂוּי, הָיוּ לוֹ יְלָדִים, וְהוּא גַּם כֵּן אָכַל... וְהוּא לֹא אָכַל אִטְרִיּוֹת עִם גְּבִינָה?...

וְכִי זֶה הַפְּגִימָה שֶׁל הָאָדָם?! הַפְּגִימוּת, הַמַּחַ, הַגּוּף הַקָּדוֹשׁ שֶׁאוֹכֵל אִטְרִיּוֹת עִם גְּבִינָה, זֶה כְּבָר עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי... כְּשֶׁצַּדִּיק אוֹכֵל, הוּא אָמְנָם עוֹסֵק בְּדִבְרֵי הַגַּשְׁמִיּוּת, אֲבָל זֶה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים!

וְלָכֵן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: עַכְשָׁו אַתָּה צָרִיךְ לְקַחַת אֲנָשִׁים, שֶׁהֵם יֵלְכוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהֵם יַעֲשׂוּ אֶת הַכֹּל כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת הַפְּנִימִיּוּת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; כְּשֶׁרַבֵּנוּ הִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהָלַךְ ד' אַמּוֹת בָּהּ, הוּא כְּבָר אָמַר "אֲנִי מוּכָן לַחֲזוֹר"... וְכִי יֵשׁ לָנוּ מֻשָּׂג מָה הִשִּׂיג רַבֵּנוּ בְּאֵלּוּ הַד' אַמּוֹת עַד שֶׁהוּא אָמַר שֶׁיָּכוֹל כְּבָר לַחֲזוֹר?...

אָז מֹשֶׁה רַבֵּנוּ יוֹדֵעַ, שֶׁאֵלּוּ הַמְרַגְּלִים שֶׁיֵּלְכוּ לִשְׁלִיחוּתָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִם יִהְיֶה לָהֶם שֵׂכֶל, אִם תִּהְיֶה לָהֶם הַהֲכָנָה הַנְּכוֹנָה, וְיַחַפְּשׂוּ וִיבַקְשׁוּ בֶּאֱמֶת לִרְאוֹת אֶת הַפְּנִימִיּוּת – זֶה יִהְיֶה הֲכִי טוֹב... הֵם יָבוֹאוּ וְיַגִּידוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל: **תִּרְאוּ לְאֵיזוֹ קְדֻשָּׁה עֲלִיּוֹנָה אֲנַחְנוּ נִכְנָסִים, תִּשְׂמְחוּ! תָּרוּצוּ!...**

וּבָזֶה מִתְיַשֶּׁבֶת הַשְּׁאֵלָה הַחֲזָקָה שֶׁיֶּשְׁנָהּ: אִם בֶּאֱמֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ הָיָה שֶׁיֵּלְכוּ אֶל הָאָרֶץ, מַדּוּעַ הֶעֱמִיד אֶת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּכָזֶה נִסָּיוֹן כְּשֶׁאָמַר לוֹ **"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן"** – 'לְדַעְתְּךָ שְׁלַח'? עַל פִּי הָאָמוּר מוּבָן הַסּוֹד הַזֶּה: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ **"שְׁלַח 'לְךָ' אֲנָשִׁים"** – שֶׁיִּזְכּוּ לֵילֵךְ **בְּדַרְכְּךָ!**

וּבֶאֱמֶת, שָׁלְחוּ אֲנָשִׁים צַדִּיקִים, שֶׁזֶּהוּ **"אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו"** – **'אִישׁ אֶחָד'** מְיֻחָד לְכָל שִׁבְטוֹ, **'אִישׁ'** הַדָּבוּק בְּ**'אֶחָד'** – אַחְדוּת הַבּוֹרֵא, בְּחִינַת "ה' אֱלֹקֵינוּ ה' **אֶחָד**". **"אִישׁ"** הוּא אוֹתִיּוֹת "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל", הַיְנוּ שֶׁהֵם קְשׁוּרִים וּדְבוּקִים בְּזֶה, שֶׁזֶּהוּ רָאשֵׁי תֵּבוֹת **"אִישׁ"** – א'וֹמְרִים שָׁ'מַע יִ'שְׂרָאֵל, עִם מְסִירוּת נֶפֶשׁ מַמָּשׁ, שֶׁזֶּהוּ **"אֶחָד"** – שֶׁאוֹמְרִים "ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד", וּמוֹסְרִים נַפְשָׁם בְּ**"אֶחָד"**.

מְסַיֵּם הַפָּסוּק: **"כֹּל נָשִׂיא בָהֶם"** – **'כֹּל'** מְרַמֵּז עַל הַצַּדִּיק (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב, סִימָן ז), הַיְנוּ שֶׁהֵם אֵלּוּ ה"רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", **"בָּהֶם"** מַנָּח הַהִתְקַשְּׁרוּת וְהַדְּבֵקוּת לְהַצַּדִּיקִים – לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ. אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁיִּקַּח בָּאֵלּוּ אֲנָשִׁים, **"כֹּל נָשִׂיא"** זֶה מֹשֶׁה

רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא הַנְּשִׁיא שֶׁל כֻּלָּם, אֲבָל "בָּהֶם" מֵנָּח הַכֹּחַ שֶׁל הַצַּדִּיק.

וּבֶאֱמֶת: "וַיִּשְׁלַח אֶתְכֶם מִשֶּׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן" – מִשֶּׁה רַבֵּנוּ שְׁלַח אוֹתָם "מִמִּדְבַּר פָּארָן" – 'מִדְבַּר' לָשׁוֹן שֶׁל 'דִּבּוּר', כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה – מַסְבִּיר רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה ז' הַנַּ"ל – תְּלוּי בִּתְפִלָּה, אֵיךְ אָדָם זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לִידֵי אֱמוּנָה? כְּפִי שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!

עוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם מַצָּבִים לֹא כָּל כָּךְ קַלִּים בַּחַיִּים, אֵיךְ מַחְזִיקִים מַעֲמָד? אֵיךְ אָדָם יָכוֹל לְקַפֵּץ וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל? יֵשׁ כָּל מִינֵי בְּעָיוֹת לָאָדָם – הֵן בִּרוּחָנִיּוּת, הֵן בְּגַשְׁמִיּוּת, כָּל מִינֵי דְּבָרִים לֹא פְּשׁוּטִים בְּמֶשֶׁךְ חַיֵּי הָאָדָם, אִם זֶה עִנְיָן שֶׁל בְּרִיאוּת, זוּגִיּוּת, יְלָדִים, כָּל מִינֵי עִנְיָנִים, אֵיךְ אָדָם מַחֲזִיק מַעֲמָד? מַה נּוֹתֵן לוֹ אֶת הַכֹּחַ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל? לִפְעָמִים נִדְמֶה לוֹ שֶׁהַכֹּל חָשׁוּךְ וְכוּ', מַה נּוֹתֵן לוֹ אֶת הַכֹּחַ? אֱמוּנָה!

וֶאֱמוּנָה מַגִּיעִים עַל יְדֵי תְּפִלָּה, שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמְבַקֵּשׁ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה גָּנוּז פֹּה, וַאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה נְפָיוֹן, תֵּן לִי אֶת הַכֹּחַ לַעֲמֹד בְּזֶה!"...

בִּלְי הָעָזְרָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – אִי אֶפְשָׁר, וּכְדִבְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: "אִלְמָלֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזְרוֹ – לֹא יָכוֹל לוֹ"; **נִסְיוֹנוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם – הֵן בִּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת – בִּלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְהַחֲזִיק בָּהֶם מַעֲמָד בִּלְי עֶזֶר עֶלְיוֹן! זֶה תָּמִיד רַק הַכֹּחַ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!**

וְדַוְקָא כְּשֶׁאָדָם מַגִּיעַ לַאֲפִיסַת הַכֹּחוֹת – הוּא מַגִּיעַ לַהַכָּרָה הַזֹּאת... יֵשׁ מָשָׁל עָמְמִי שֶׁהוּא מוֹסֵר מָסָר מְאֹד מְאֹד חָזָק: הָיָה סִפּוּר עַל אָדָם שֶׁהָלַךְ בַּמִּדְבָּר, וְהוּא יָדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הִלּוּכוֹ.

וְהִנֵּה בְּעֵת הִלּוּכוֹ בַּמִּדְבָּר, כִּמְעַט שֶׁלֹּא הֶחְזִיק מַעֲמָד מֵרֹב רָעָב וְצָמָאוֹן, הַכֹּל הָיָה לוֹ קָשֶׁה מְאֹד, אֲבָל מַה שֶּׁהֶחְזִיק אוֹתוֹ זֶה הַיְדִיעָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ תָּמִיד יַחַד עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהַיְדִיעָה הַזֹּאת הָיְתָה אֲצִלּוֹ עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהוּא רָאָה עַל חֹל הַמִּדְבָּר בְּכָל פַּעַם שְׁתֵּי פְּסִיעוֹת, וְהוּא הֵבִין שֶׁפְּסִיעָה אַחַת הִיא שֶׁלּוֹ וְהַפְּסִיעָה הָאַחֶרֶת הִיא פְּסִיעָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּבְיָכוֹל, שֶׁמּוֹלִיכוֹ.

וְהִנֵּה הוּא הִגִּיעַ לְמָצָב כֹּה קָשֶׁה, עַד שֶׁהִתְעַלֵּף, אִבֵּד אֶת הַכָּרָתוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁחָזְרָה אֵלָיו וְהִתְעוֹרֵר, וְהוּא לֹא יָדַע כַּמָּה זְמַן הוּא הָיָה כָּךְ, אַךְ חָזַר לְעַצְמוֹ, וְהֵבִין שֶׁהוּא הִתְקַדֵּם בַּדֶּרֶךְ...

אֲבָל כְּשֶׁהוּא הִסְתַּכֵּל אֲחוֹרָה בְּכָל מַה שֶּׁהָלַךְ, רָאָה שֶׁיֶּשְׁנָהּ רַק פְּסִיעָה אַחַת עַל הַחֹל, הַיְנוּ שֶׁל אִישׁ אֶחָד, וּמִיָּד נִכְנְסוּ בּוֹ כָּל מִינֵי שְׁאֵלוֹת וְקַשְׁיוֹת: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּל הַזְּמַן הֶחֱזַקְתָּ בִּי, כָּל הַזְּמַן הָיִיתָ אִתִּי, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה שֶׁבַּזְּמַן הָאַחֲרוֹן כְּאִלּוּ עָזַבְתָּ אוֹתִי, כִּי יֵשׁ פֹּה רַק פְּסִיעָה אַחַת"... [**זֶה מָשָׁל עָמְמִי, אֲבָל הוּא מַעֲבִיר מֶסֶר מְאֹד מְאֹד חָזָק**!].

אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **בְּנִי, הֲלֹא–כָּל–כָּךְ חָכָם... שֶׁל מִי הֵן הַפְּסִיעוֹת הָאֵלּוּ שֶׁרָאִיתָ שֶׁהֵן רַק שֶׁל רֶגֶל אַחַת? וְכִי שֶׁלִּי הֵן?! אַתָּה הִתְעַלַּפְתָּ מִזְּמַן, הָיִיתָ כְּבָר אָבוּד, וְאֵלּוּ הֵן הַפְּסִיעוֹת – כְּבְיָכוֹל – רַק שֶׁלִּי, שֶׁאֲנִי סָחַבְתִּי אוֹתְךָ, וְהָיִיתָ עָלַי, וְהַפְּסִיעוֹת**

שֶׁלְּךָ בִּכְלָל לֹא מוּפִיעוֹת שָׁם, אֶלָּא רַק שֶׁלִּי...

מָה הָעִנְיָן בְּזֶה? אָדָם שֶׁמַּגִּיעַ לְכָל מִינֵי מַצָּבִים קָשִׁים, וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ יִסְתַּדֵּר, מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ, אֵין לוֹ מֶשֶׁג מַמָּשׁ אֵיךְ הוּא יוּכַל לְסַבֵּל אֶת כָּל זֶה, אֲבָל אָז הוּא מַגִּיעַ לִידֵי אֱמוּנָה בְּרוּרָה וְחִזּוּקָה: **אֲנִי מוֹסֵר אֶת עַצְמִי לְגַמְרֵי אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא יְסַחֵב אוֹתִי!**

וּבְכָךְ מְקַיֵּם (תְּהִלִּים נה, כג) "**הַשְׁלֵךְ עַל ה' יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָּ**" – אָדָם אֵין לוֹ מֶשֶׁג מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ: "צְרִיכִים פַּרְנָסָה, הֵן לַמִּשְׁפָּחָה, הֵן לְחַתֵּן יְלָדִים, מַה יִּהְיֶה לִי פֹּה?! אֵיךְ אֶעֱבֹר אֶת זֶה?!"... **אֲבָל תִּתְבּוֹנָן: אֵיךְ הִגַּעְתָּ עַד עַכְשָׁו? מִי עָזַר לְךָ עַד עַכְשָׁו?...** אָדָם מִתְרַץ: "אֲנִי עָבַדְתִּי... לֹא הָיוּ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה הוֹצָאוֹת... עַכְשָׁו זֶה כְּבָר יוֹתֵר"... **אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, הוּא מֵבִין שֶׁלְּמַעֲשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סָחַב אוֹתְךָ! וּכְמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא סָחַב אוֹתְךָ עַד עַכְשָׁו – כָּךְ הוּא יַמְשִׁיךְ... וּבִפְרָט כְּשֶׁיֵּשׁ לְךָ אֱמוּנָה בְּרוּרָה, וְאַתָּה יוֹדֵעַ וּמוֹסֵר אֶת הַכֹּל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!**

זֶה עִנְיָן שֶׁל אֱמוּנָה, הַקָּשׁוּר בְּקֶשֶׁר יָשִׁיר לִתְפִלָּה, כִּי בְּכָל שֶׁאָדָם מַרְבֶּה לְדַבֵּר אֵל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – כֵּן נֶחְקֶקֶת בּוֹ אֱמוּנָה, הוּא מַרְבֶּה לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים: "**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי! תֵּן לִי כֹּחַ! תֵּן לִי אֶת הַמָּקוֹם שֶׁאֲנִי צָרִיךְ בְּאֵיזֶה מַצָּב שֶׁיִּהְיֶה!** – פַּרְנָסָה, שִׁדּוּכִים, שָׁלוֹם בַּיִת, כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, הוּא יוֹדֵעַ אֶת הַתּוֹכֶנֶת – שֶׁצְּרִיכִים לְהַגִּיעַ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! שֶׁאַחַר הַכֹּל, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל! כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בְּ"אֲדוֹן עוֹלָם": "**וְאַחֲרֵי כִּבְלוֹת הַכֹּל, לְבַדּוֹ יִמְלֹךְ נוֹרָא**" – אַחַר כָּל הַכִּחוּת וְכוּ', הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַכֹּל!

זֶהוּ מַה שֶּׁכָּתוּב: "**וַיִּשְׁלַח אֹתָם מִמִּדְבַּר פָּארָן**" – מִכֹּחַ הַדִּבּוּר, מִכֹּחַ הַתְּפִלָּה, 'פָּארָן' אוֹתִיּוֹת **פְּאֵר נ'**, 'פְּאֵר' זֶה עִנְיָן שֶׁל תּוֹרָה, וְכֵן עִנְיָן שֶׁל בִּטּוּל וַעֲנָוָה, בְּחִינַת "**אֵפֶר**".

"**עַל פִּי ה'**" – עוֹד הַפַּעַם הָעִנְיָן שֶׁתָּמִיד יְדַבְּרוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

"**כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה**" – 'הֵמָּה' הוּא לָשׁוֹן שֶׁל בִּטּוּל, אוֹתִיּוֹת ה'מָּה', שֶׁזֶּה הַכֹּחַ הַגָּדוֹל שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁמַּסְבִּיר רַבֵּנוּ (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן קנה) שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵאִיר עִנְיָן שֶׁל אֶרֶךְ אַפַּיִם, שֶׁהוּא אוֹר גָּדוֹל וּמְיֻחָד שֶׁל אֱמוּנָה, שֶׁזֶּה נוֹתֵן לָאָדָם אֶרֶךְ אַפַּיִם – סַבְלָנוּת – לְסַבֵּל אֶת הַכֹּל!

מֵאֵיפֹה אָדָם זוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד? דֶּרֶךְ אֱמוּנָה! מַסְבִּיר רַבֵּנוּ, שֶׁזֶּה נִקְרָא "אֶרֶךְ אַפַּיִם", הַהֶפֶךְ מֵעַבּוּדָה זָרָה, הַנִּקְרֵאת "קְצַר רוּחַ", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קלח) "אַף אֵין יֵשׁ רוּחַ בָּהֶם" – אֵין לָהֶם אֶת הָרוּחַ, הַיְנוּ הַסַּבְלָנוּת, כִּי **אִם אֵין אֱמוּנָה – אֵין סַבְלָנוּת! אֲרִיכוּת אַפַּיִם זֶה מֵבִיא לָאָדָם אֶת כָּל הַכֹּחַ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל!**

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ, שֶׁזֶּה הַכֹּחַ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וּמוּבָן שֶׁזֶּה עִנְיָן שֶׁל הַכְנָעָה וַעֲנָוָה, הַיְנוּ בִּטּוּל, שֶׁאָדָם סוֹבֵל אֶת הַכֹּל...

מַה זֶּה 'יֵשׁוּת'? שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב "**אֲנִי** כָּכָה, **אֲנִי** כָּכָה" וְכוּ', וְאֵינוֹ מֵכִיל הַסֵּבֶל הָעוֹבֵר עָלָיו, אֲבָל אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לְקַדֵּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל –

אֲרִיכוּת אַפַּיִם, יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה וּבְטוּל, הוּא יִזְכֶּה! כִּי הוּא יַכִּיר צַדִּיק, וְיִזְכֶּה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ...

אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מִצַּדִּיק אִם יֵשׁ לָאָדָם יֵשׁוּת! – "זֶה לֹא בְּדִיּוּק הַדֶּרֶךְ שֶׁלִּי"... וְכוּ', **בְּסֵדֶר, אַתָּה תִּשָּׁאֵר עִם הַדֶּרֶךְ שֶׁלְּךָ, וְתִסְתַּדֵּר בְּעַצְמְךָ... אֲבָל כְּשֶׁאָדָם נִקְלָע לִדְבָרִים שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לְהִסְתַּדֵּר מֵעַצְמוֹ, אוֹ אָז הוּא נִזְקָר "אֲנִי צָרִיךְ עֵצָה"... אֵיפֹה הָיִיתָ עַד עַכְשָׁו?! אִם הָיָה לְךָ שֵׂכֶל, לֹא הָיִיתָ מַגִּיעַ לְמַצָּבִים הָאֵלּוּ!**

הַצַּדִּיק לֹא מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ שֶׁתָּבוֹא וְתִתְבַּטֵּל אֵלָיו וְכוּ', **הוּא רוֹצֶה שֶׁאַתָּה תִּזְכֶּה לְהִתְבַּטֵּל הַזֶּה, שֶׁיִּהְיֶה לְךָ אִשָּׁר הַחַיִּים, עַל יְדֵי שֶׁתַּכִּיר שֶׁהַכֹּל מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְתָבִין שֶׁאֵינְךָ מַנְהִיג אֶת הַגַּלְגַּל, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְסַדֵּר אֶת הַכֹּל!** וְעַל פִּי הַמָּשָׁל הַנַּ"ל: **הַפְּסִיעוֹת שֶׁאַתָּה רוֹאֶה בַּחֹל, הֵן בִּכְלָל לֹא שֶׁלְּךָ, בִּכְלָל לֹא הָיִיתָ שָׁם... זֶה רַק, כְּבִיכוֹל, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!**

זֶה מַה שֶּׁהַצַּדִּיק מַכְנִים בַּמְקֻרָבִים אֵלָיו, שֶׁזֶּה הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּכְמוֹ שֶׁסִּימְנוּ אֶת הַפָּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת (בְּהַעֲלֹתְךָ): **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"**; שֶׁהִנֵּה דִּבְּרוּ עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ [הֵם הָיוּ צַדִּיקִים, לֹא מְדַבְּרִים חַס וְשָׁלוֹם מִי הָיוּ אֵלּוּ שֶׁדִּבְּרוּ, אֵלּוּ דְּבָרִים דַּקִּים מְאֹד], וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵעִיד: **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד"** – זֶה לֹא הִזִּיק לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּמְאוּמָה!

מְדַבְּרִים עָלָיו שֶׁבַח, מְדַבְּרִים עָלָיו גְּנוּת, אֵצֶל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ זֶה לֹא עוֹשֶׂה רֹשֶׁם כְּלָל... פִּתְאוֹם הוּא רוֹאֶה שֶׁמְּרִים מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג, וּמְבַקֵּשׁ **"אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ"** (בַּמִּדְבָּר יב, יג) – מְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְרַפֵּא אוֹתָהּ, הוּא מְוַתֵּר וּמוֹחֵל מִיָּד עַל הַכֹּל; זֶה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ! עִם זֶה סַיְּמְנוּ אֶת פָּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ.

וְשׁוֹאֵל רַשִׁ"י: **"לָמָּה נִסְמְכָה פָּרָשַׁת מְרַגְּלִים לְפָרָשַׁת מִרְיָם? לְפִי שֶׁלָּקְתָה עַל עִסְקֵי דִּבָּה שֶׁדִּבְּרָה בְּאָחִיהָ, וּרְשָׁעִים הַלָּלוּ רָאוּ וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר"** – כִּי דִּבְּרוּ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וּמִלְּבַד הַפְּשָׁט הַזֶּה, יֵשׁ בָּזֶה קֶשֶׁר יוֹתֵר פְּנִימִי: **הֵם רוֹאִים אֶת עַנְוְתָנוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, אֵיךְ שֶׁהַצַּדִּיק בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי, עַד שֶׁהַתּוֹרָה מְעִידָה עָלָיו "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" – מִכֻּלָּם! וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים" – שְׁלַח כָּאֵלּוּ אֲנָשִׁים 'לְךָ' – 'לְדַעְתְּךָ', שֶׁהֵם מְבִינִים מַה זֶּה...**

[מָה הַכַּוָּנָה 'מְבִינִים' כְּלַפֵּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ? רַבֵּנוּ אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן סב) שֶׁאֱמוּנָה מְבִינִים רַק מִן הַנִּגְלוּי עַל הַפְּתוּם; מַה שֶּׁפְּתוּם – מָה אָנוּ מְבִינִים?... אֲבָל מַה שֶּׁנִּגְלוּי – אִם יֵשׁ לָאָדָם קְצָת שֵׂכֶל, הוּא כְּבָר מֵבִין וְיוֹדֵעַ שֶׁ**"אִם כָּכָה, אֲנִי מֵבִין שֶׁאֵינֶנִּי מֵבִין וְיוֹדֵעַ בֶּאֱמֶת"...**].

אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: שְׁלַח כָּאֵלּוּ אֲנָשִׁים, שֶׁמִּתְקַיֵּם אֶצְלָם **"כֹּל נָשִׂיא בָהֶם"** – שֶׁהֵם מְקֻרָבִים אֵלֶיךָ, וּמְבִינִים הֵיטֵב אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה – הַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה קט"ז הַנַּ"ל – **שֶׁהַקְּדֻשָּׁה לֹא נִרְאֵית מִבַּחוּץ! זֶה דָּבָר נָעֳלָם וְסָתוּם לְגַמְרֵי! אֲבָל עִם אֱמוּנָה רוֹאִים וּמַרְגִּישִׁים הַכֹּל!**

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ שֶׁיִּשְׁלַח אֲנָשִׁים הַמְּבִינִים אֶת זֶה, שֶׁהֵם **"רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה"** – 'הֵמָּה' הַיְנוּ ה'מָּה', עִנְיַן הַבְּטוּל הַנַּ"ל.

וּכְשֶׁהֵם יַגִּיעוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מַה שֶּׁיַּרְגִּישׁוּ שָׁם – אֶת זֶה עֲדַיִן לֹא טָעֲמוּ... כָּל מַה שֶּׁהָיוּ כְּבָר מוּכָנָעִים וּמְבֻטָּלִים לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ – שֶׁבְּוַדַּאי כָּךְ הָיוּ, כִּי הֵם הָיוּ נְשִׁיאִים, וְהַנְּשִׁיאִים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל כַּמּוּבָן הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד, אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיְּשַׁלְּחֵם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה **"וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ 'מַה' הִוא"** – הֵם יִרְאוּ מַה זֶּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל... **אֵיזוֹ עֲנָוָה, אֵיזוֹ שִׁפְלוּת, אֵיזוֹ אֲרִיכוּת אַפַּיִם גָּנוּז שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!**

וְהֵם בְּוַדַּאי יַחְזְרוּ וְיַגִּידוּ "חֲבֵרֵנוּ, אַתֶּם יוֹדְעִים מַהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?" וִידַבְּרוּ בְּשִׁבְחָהּ, אֲבָל פֹּה הָיָה לָהֶם הַנִּפָּיוֹן... **שֶׁזֶּה נִפָּיוֹן שֶׁעוֹבֵר כָּל אָדָם בִּימֵי חַיָּיו!**

וְכָךְ כָּתוּב בַּזֹּהַר, שֶׁהָיָה עִנְיָן כָּזֶה [אֵלּוּ דְּבָרִים מְאֹד] שֶׁרָאוּ שֶׁכְּשֶׁיִּכָּנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא יִצְטָרְכוּ אוֹתָם כָּל כָּךְ שֶׁיִּהְיוּ **"רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**... כִּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם יִזְכּוּ לְכָזֹאת הֶאָרָה שֶׁל אֱמוּנָה, הַכְנָעָה, בִּטּוּל, אֲרִיכוּת אַפַּיִם, תְּפִלָּה, נָסִים, מְמִילָא "כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד"... וְזֶה כְּבָר נִפָּיוֹן גָּדוֹל לְאָדָם שֶׁהָיָה רָגִיל כְּבָר לְעִנְיָן שֶׁל מַנְהִיגוּת, וּבֶאֱמֶת הוּא אָדָם צַדִּיק שֶׁמַּשְׁפִּיעַ וְכוּ', אֲבָל אֶת הַמֶּסֶר הַזֶּה עָלָיו לְשַׁדֵּר!

רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר: **"אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת צַדִּיקִים כָּמוֹנִי מַמָּשׁ"**, רַבֵּנוּ לֹא דִּבֵּר 'הַמְלָצוֹת' בְּעָלְמָא, אֶלָּא רַבֵּנוּ אָמַר **פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ!** וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ וּמְקַיֵּם דְּבָרָיו – עַל זֶה אֵיתָא בְּחַיֵּי מוֹהַר"ן בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן (סִימָן שנד): **"לֹא הָיָה שׁוּם דַּרְגָּא בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא הָיִיתִי מְבִיאָם לְאוֹתָהּ הַמַּדְרֵגָה"**! הַצַּדִּיק לֹא מְפַחֵד שֶׁיִּקְחוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַבִּיזְנֶעס... **זֶה כָּל רְצוֹנוֹ, שֶׁיִּהְיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל דְּבֵקִים בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!**

שֶׁזּוֹ תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, וְזוֹהִי עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁרַבֵּנוּ כְּבָר עוֹשֶׂה זֹאת הַיּוֹם אִתָּנוּ... **שֶׁמַּכְנִיס בָּנוּ הַשָּׂגַת אֱלֹקוּת – אֱמוּנָה וּבִטּוּל, עַד שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת "כָּמוֹנִי מַמָּשׁ"**... וְאָדָם תּוֹהֶה: "וְכִי אַגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת וְהַהַשָּׂגוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ?" **'כָּמוֹנִי'** הַיְנוּ שֶׁאַתָּה מַשְׁלִים אֶת הַתַּפְקִיד **שֶׁלְּךָ!** לְכָל אֶחָד יֵשׁ תַּפְקִיד אַחֵר...

הִזְכַּרְנוּ לְעֵיל שֶׁכָּלְנוּ כְּלוּלִים בְּתוֹךְ אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכָתוּב בְּפֵרוּשׁ שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה 'קוֹמָה שְׁלֵמָה' – רֹאשׁ, יָדַיִם, רַגְלַיִם, וְכָל הַגּוּף עִם כָּל הָאֵיבָרִים, וְכָל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה הָיְתָה נִמְצֵאת בְּמָקוֹם אַחֵר בְּאוֹתוֹ הַגּוּף; חֲרֵי הַנְּשָׁמָה הִיא בְּתוֹךְ הַגּוּף, וְכָל אֶחָד – בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת – נִשְׁמָתוֹ הָיְתָה בְּתוֹךְ אָדָם הָרִאשׁוֹן בְּמָקוֹם מְסֻיָּם בְּגוּפוֹ; הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה בְּשַׁעַר הַגִּלְגּוּלִים [וְכֵן הָרַבָּה צַדִּיקִים], מִי מְהַכְּתֻפַּיִם, מִי מִשְּׁמֹאל, מִי מֵהַיָּד וְכוּ', הַמִּסְתַּכֵּל בְּדִבְרֵי הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ – זֶה מַבְהִיל עַל הָרַעְיוֹן; לְכָל אֶחָד יֵשׁ שֹׁרֶשׁ בְּאֵיזֶה מָקוֹם!

אָז אִם רַבֵּנוּ אוֹמֵר "כָּמוֹנִי מַמָּשׁ", 'כָּמוֹנִי' הַיְנוּ שֶׁאַתָּה תְּמַלֵּא אֶת הַתַּפְקִיד שֶׁלְּךָ הַשַּׁיָּךְ לַמָּקוֹם שֶׁבּוֹ אַתָּה נִמְצָא – אִם אַתָּה עַיִן, אַתָּה אֹזֶן, אַתָּה אַף, אַתָּה פֶּה, אַתָּה יָד, אֵיבָר אַחֵר, תַּשְׁלִים אֶת הַתַּפְקִיד שֶׁלְּךָ! **"אִם תְּצַיְּתוּ אוֹתִי"...**

וְזוֹ הָיְתָה כַּוָּנַת שְׁלִיחוּת הַמְרַגְּלִים, שֶׁהֵם יִטְעֲמוּ טַעַם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בִּבְחִינַת "טוּעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ"... **יֵשׁ טַעַם! "טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב**

ח'" (תְּהִלִּים לד, ט) – **יֵשׁ טַעַם: בְּרוּחָנִיּוּת יֵשׁ טַעַם:** כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב' סִימָן מ'; סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, חֵלֶק שֵׁנִי, פְּעִיף ז): **"מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁטַּעַם בֶּאֱמֶת טַעַם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל"** – יֵשׁ טַעַם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! וְרַבֵּנוּ מְקַשֵּׁר הָעִנְיָן שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶל הַצַּדִּיק, שֶׁאִם טָעַמְתָּ טַעַם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – אַתָּה תַּכִּיר מִי שֶׁהָיָה אֵצֶל צַדִּיק אֲמִתִּי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי צַדִּיק אֲמִתִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מְגַלֶּה אֶת הָאֱמוּנָה, אֶת כָּל הַתַּכְלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה וְכוּ', הַכֹּל תָּלוּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם טָעַמְתָּ טַעַם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – יִהְיֶה לְךָ טַעַם בְּהַצַּדִּיק! הַכֹּל מְקֻשָּׁר יַחַד, וּכְפִי דִּבְּרֵינוּ הַנַּ"ל, שֶׁהַכֹּל עִנְיָן אֶחָד.

וְאֶת הַטַּעַם הַזֶּה לֹא יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר, כְּטַעַם מָתוֹק, חָרִיף, מַלּוּחַ וְכוּ', **זֶה טַעַם:** טַעַם שֶׁ"טּוֹעֲמָיהָ חַיִּים זָכוּ", "חַיִּים" דַּיְקָא, כִּי הֲרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְרֵאת "אֶרֶץ הַחַיִּים", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קטז, ט) **"אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים"** – שֶׁזֶּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

הַכְּלָל, אִיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהַמְרַגְּלִים לֹא דִּבְּרוּ טוֹב עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵבִינוּ שֶׁנִּכְנָסִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַתָּה לֹא תִּהְיֶה לָהֶם הִתְמַנּוּת וְכוּ', וְזֶה גָּרַם מַה שֶּׁגָּרַם...

מָה הָיָה הַתִּקּוּן? יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן! שֶׁעִם זֶה הִתְחַלְנוּ אֶת הַשִּׂיחָה, בְּעִנְיַן תְּפִלָּתוֹ "עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל"; יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן הוּא הַתַּלְמִיד הָאֲמִתִּי שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְהָיָה בָּטֵל וּמְבֻטָּל לְגַמְרֵי!

שֶׁגַּם עִם זֶה סִיְּמְנוּ אֶת הַפָּרָשָׁה הַקּוֹדֶמֶת, שֶׁאֶלְדָּד וּמֵידָד הִתְנַבְּאוּ בְּמַחֲנֶה וְכוּ', אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: **"וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים"** – זֶה מַה שֶּׁאֲנִי רוֹצֶה! שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם נְבִיאִים! יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן לָמַד לְמוּד עָצוּם מֵהַסִּפּוּר הַזֶּה, שֶׁזֶּה הָרָצוֹן שֶׁל הַצַּדִּיק – **"וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים"**... וְזֶה הַהֶמְשֵׁךְ לְפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ רָאָה שֶׁיְּהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן הוּא הַנָּשִׂיא שֶׁל שֵׁבֶט יוֹסֵף – מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם, כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה הָיָה הַנָּשִׂיא שֶׁל שֵׁבֶט יְהוּדָה, וּשְׁנֵיהֶם יַחְדָּיו, צְרִיכִים לְחַזֵּק אוֹתָם בְּמְיֻחָד, וְעַל כֵּן בֵּרְכוֹ: **"י"ה יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים"** – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְרַחֵם שֶׁלֹּא תִּתְפַּתֶּה עַמָּם!

וְאֶת זֶה אוֹמֵר רַשִׁ"י עַל הַמִּלִּים **"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בִּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ"**, וְעַל הַמִּלִּים הָאֵלּוּ מוּבָא בְּתַרְגּוּם יוֹנָתָן דְּבַר פֶּלֶא שֶׁכָּל הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים מִזֶּה, וּלְפִי מַה שֶּׁדִּבַּרְנוּ נָבִין בְּזֶה עִנְיָן נִפְלָא:

זוֹ לְשׁוֹן הַתַּרְגּוּם יוֹנָתָן: **"וּכְדִי חֲמָא מֹשֶׁה עְנוּתָנוּתֵיהּ"** – אֶת הָעֲנוּוֹת שֶׁלּוֹ, **"קָרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בַּר נוּן יְהוֹשֻׁעַ"**; יֵשׁ כָּל מִינֵי מְפָרְשִׁים בְּזֶה, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁזֶּה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא רָאָה אֶת הָעֲנוּוֹת שֶׁלּוֹ, הַמּוּבָא בְּפָרָשַׁת שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר: **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"**, וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁהוּא רָאָה אֶת הָעֲנוּוֹת שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן.

וּבֶאֱמֶת הַכֹּל עִנְיָן אֶחָד, וְהַכֹּל מוּבָן הֵיטֵב עַל פִּי הָאָמוּר: **מֹשֶׁה רַבֵּנוּ רָאָה אֶת הָעֲנוּוֹת שֶׁלּוֹ, הַבְּטוּל שֶׁלּוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא תָּמִיד בָּטֵל, וְהוּא אוֹמֵר "וּמִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים", וְהוּא רָאָה שֶׁיְּהוֹשֻׁעַ הוּא גַּם בֶּן בְּלִי מַכְשֵׁר לְקַבֵּל אֶת זֶה, וְהוּא הַמַּכְנִיס אֶת עַם יִשְׂרָאֵל**

לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן הִתְפַּלֵּל: "ה' יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים" – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִשְׁמֹר עָלֶיךָ בִּשְׁמִירָה עֶלְיוֹנָה שֶׁלֹּא תִּתְפַּתֶּה, וְלֹא יִהְיֶה אֶצְלְךָ חֵם וְשָׁלוֹם הַגְּאוּת וְהַגַּבְהוּת שֶׁהָיְתָה בָּהֶם.

וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁבֵּרְכוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּשֵׁם "ה' יוֹשִׁיעֲךָ" – ה' הַיְקָא, וְכִדְאִיתָא בְּדִבְרֵי הָאַר"י הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהַשֵּׁם ה' מְסֻגָּל לְבַטֵּל גְּאוּת, **גַּאֲוָ"ה** גִּימַטְרִיָּא חָמֵשׁ–עֶשְׂרֵה, כְּמִנְיַן ה', אוֹמֵר הָאַר"י הַקָּדוֹשׁ: אָדָם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִלָּחֵם בְּגַאֲוָה יַחְשֹׁב מֵהַשֵּׁם ה', שֶׁזֶּה חָכְמָה וּבִינָה – הַמּוֹחִין, וְלָכֵן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הִתְפַּלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ בְּלָשׁוֹן זוֹ הַיְקָא: **"ה' יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים"** – שֶׁתִּזְכֶּה לְעִנְוְתָנוּת הַזֹּאת, בְּחִינַת ה'.

וְתָמִיד אֲנַחְנוּ מַדְגִּישִׁים בְּעִנְיָן זֶה, שֶׁצְּרִיכִים בְּזֶה לִנְקֹט בְּזְהִירוּת רַבָּה, שֶׁהָעֲנָוָה הַזֹּאת לֹא תָּבִיא אֶת הָאָדָם לִידֵי שִׁפְלוּת יוֹתֵר מִדַּי, שֶׁיַּחְשֹׁב "אֲנִי כְּלוּם, כְּלוּם, כְּלוּם", וְאִם אֲנִי כְּלוּם – אָז הַמְרַגְּלִים אוֹמְרִים כָּכָה? שֶׁיִּהְיֶה כָּכָה... **לֹא! אַתָּה אָמְנָם עָנָו וּבָטֵל, אֲבָל תֵּדַע מַהִי 'אֱמֶת', וְאַל תַּכְנִיעַ אֶת עַצְמְךָ לְשׁוּם הֶסֶתָּה שֶׁל הַפַּמ"ךְ מֵ"ם!**

וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה בָּרַח לִמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, הוּא הָיָה גַּם כֵּן תַּלְמִיד אֲמִתִּי, וְלִכְאוֹרָה הוּא הָיָה יָכוֹל לְקַנְּאוֹת: מֹשֶׁה בֵּרַךְ אֶת חַבְרֵי יְהוֹשֻׁעַ, וּמָה אִתִּי?... הָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת אֶצְלוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת – "אִם כָּכָה, מָה אִכְפַּת לִי?!"... **אֲבָל זֶה סִימָן עַל תַּלְמִיד אֲמִתִּי שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "הַצַּדִּיק לֹא בֵּרַךְ אוֹתִי? אֲנִי בּוֹרֵחַ אַל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים!"** שֶׁשָּׁם גַּם כֵּן מְנַחַת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הַצַּדִּיק, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כָּלוּל מִכָּל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים (כַּמְבֹאָר בְּתוֹרָה שְׁלֵמָה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ – לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נח); וּכְשֶׁהוּא בָּרַח אֶל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים – זוֹ כְּבָר יְשׁוּעָה, הוּא כְּבָר יִנָּצֵל מֵהֶם; עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁהוּא קִבֵּל אֶת חֶבְרוֹן – שֶׁתְּהֵא בַּחֵלֶק שֶׁלּוֹ, עִם הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים... וְשָׁם, כַּמּוּבָן, זֶה תַּכְלִית הַבִּטּוּל, חֲרֵי בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה נִמְצָאִים שַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן.

נִמְצָא אֲפוֹא, שֶׁהִגַּעְנוּ לִנְקֻדָּה שֶׁל הֲבָנָה, לָמָּה אֲנַחְנוּ מְסַיְּמִים אֶת הַתְּפִלּוֹת בְּכָל יוֹם – שָׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע תְּפִלּוֹת – בִּתְפִלַּת **"עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל"**, שֶׁהִיא הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, שֶׁבָּזֶה אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהֵבִיא אוֹתָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּהּ יְכוֹלִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה.

כַּמּוּבָן, לְאוֹ בְּפַעַם אַחַת אָדָם זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת כָּל הַקְּדֻשָּׁה הָעֶלְיוֹנָה הַגְּנוּזָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל עַל יְדֵי תְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלֵּל: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, 'שָׁכַן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה' – אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁגָּנוּז כָּאן אֱמוּנָה – אֱמוּנָה בַּה', אֱמוּנָה בַּצַּדִּיקִים", וְאוֹמְרִים **"וַאֲנַחְנוּ בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ"**.

וּמַמְשִׁיכִים שָׁם לְהִתְפַּלֵּל: **"עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ ה' אֱלֹקֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ"** – כָּל הָעֲבוֹדָה זָרָה, הַהֶפְקֵר מֵ"אֶרֶךְ אַפַּיִם", כָּל הַ"קֹצֶר רוּחַ", **"וְהָאֱלִילִים כָּרֹת יִכָּרֵתוּן, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי"** – "שֶׁיֵּשׁ דַּי בֶּאֱלֹקוּתוֹ לְכָל בְּרִיָּה", **"וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ"** – כֻּלָּם! **"וַיַּקְבִּלוּ כֻּלָּם אֶת עֹל מַלְכוּתֶךָ"**.

וְאֵיךְ מְסַיְּמִים? "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ" – שֶׁהַנְּקֻדָּה הָעֶקְרִית הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא עֲתִידָה לְהִתְפַּשֵּׁט עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ, וְאָז יִתְקַיֵּם "וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ **בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד**", וְאוֹמֵר עַל זֶה הָאַר"י הַקָּדוֹשׁ (שַׁעַר הַפְּסוּקִים – וְכַרְיָה): מַהוּ הַ"יְהֶיָה"? זֶהוּ הַשֵּׁם **י–ה–י–ה**, שֶׁהַיּוֹם זֶה י–ה–ו–ה, אֲבָל הַיִּחוּד לֶעָתִיד יִהְיֶה י–ה–י–ה, עִנְיָן שֶׁל בְּטוּל אַחַר בְּטוּל, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁהִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ "יָ"הּ **יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים**", כֻּלָּם יְקַבְּלוּ אֶת זֶה, וּמִמֵּילָא יִתְקַיֵּם שֶׁיִּהְיֶה "ה' **אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד**" – שֶׁנִּזְכֶּה לְגִלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמֵנוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קְדֻשַּׁת הַצַּדִּיקִים, וְנִזְכֶּה בְּקָרוֹב לְהִגָּאֵל בִּגְאֻלַּת עוֹלָם!

* * *

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לע"נ האישה הכשרה הצדקת
מרת חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו, ולהצלחת ליאור אורי בן אלישבע נ"י וכל משפחתו, וכל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'. ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק. וסיוון בת אליהו ע"ה.

***

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

***

לתרומת עבור הגיליון - לרפואה, הצלחה וכדו', ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

***

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il